Силабус навчальної дисципліни
«ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ»

Ступінь вищої освіти – бакалавр
Кількість кредитів: 5 / 150 год.
Мова викладання: українська
Підсумковий контроль: диференційований залік
Форма проведення занять: лекції, семінарські заняття

Назва курсу	**ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ**
Електронна версія курсу	

Коротка анотація курсу. Навчальна дисципліна «Психологічні основи інклюзивної освіти» спрямована на вироблення нових знань про: інклюзивну освіту; нормативно-правові засади інклюзивної освіти та діяльності інклюзивно-ресурсного центру; особливості надання психолого-педагогічної оцінки розвитку дітей дошкільного та шкільного віку; психолого-педагогічний супровід дітей в умовах інклюзивної освіти. Метою навчальної дисципліни «Психологічні основи інклюзивної освіти» є формування у здобувачів вищої освіти спеціальних знань і цілісного уявлення про психологічні основи інклюзивної освіти та психолого-педагогічний супровід дітей в умовах інклюзивної освіти задля їхнього всебічного розвитку. Завданням навчальної дисципліни «Психологічні основи інклюзивної освіти» є: ознайомити здобувачів вищої освіти з нормативними та теоретичними засадами інклюзивної освіти; розкрити особливості психолого-педагогічного супроводу дітей в умовах інклюзивного простору закладу освіти; ознайомити з основними засадами функціонування інклюзивно-ресурсних центрів; сформувати практичні вміння надавати психолого-педагогічну оцінку розвитку дітей дошкільного та шкільного віку; сформувати навички розуміння та виявлення в інклюзивному освітньому середовищі булінгу, а також впроваджувати профілактичні заходи та протидіяти у наявних випадках булінгу; розуміти особливості та відпрацювати основи взаємодії з командою психолого-педагогічного супроводу дітей в умовах інклюзивної освіти.

Схема дисципліни

№ з/п	Тема
Тема 1	Теоретичні основи та особливості поняття «інклюзивної освіти»
Тема 2	Міжнародна політика і законодавча база інклюзивної освіти
Тема 3	Особливості діяльності інклюзивно-ресурсного центру
Тема 4	Психолого-педагогічна оцінка розвитку дітей дошкільного та шкільного віку
Тема 5	Технологія навчання в інклюзивному освітньому середовищі
Тема 6	Профілактика та протидія булінгу в інклюзивному освітньому середовищі
Тема 7	Психолого-педагогічний супровід дітей в умовах інклюзивної освіти
Тема 8	Особливості роботи з командою психолого-педагогічного супроводу дітей в умовах інклюзивної освіти
Тема 9	Неперервність супроводу осіб із особливими освітніми потребами поза межами освітніх установ

1. Формат курсу: Очний, Змішаний

2. Компетентності, які мають бути сформовані у результаті опанування навчальної дисципліни

Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання).

Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову, у т.ч. особам, які отримали психологічні травми, зокрема в наслідок війни).
Здатність дотримуватися норм професійної етики.
Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

3. Результати навчання:
Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.
Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.
Знати, розуміти сутність психологічних особливостей та поведінки особистості, застосовувати оптимальні форми професійної взаємодії.
Складати та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.
Вживати ефективних заходів щодо збереження здоров'я (власного й оточення) та за потреби визначати зміст запиту до супервізії.

5. Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	26 год.
семінарські заняття	24 год.
самостійна робота	97 год.

Технічне й програмне забезпечення /обладнання – комп'ютерні навчальні програми, дистанційні курси, комп'ютерне забезпечення на платформі MOODLE ДПУ
Неформальна освіта: передбачена

6. Політика оцінювання
Політика щодо дедлайнів та перескладання: завдання, які виконуються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (- 3 бали). Перескладання модулів відбувається із дозволу дирекції ННІ / Факультету за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Політика щодо академічної доброчесності: письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів).

7. Рекомендована література
Основна:
1. Діти з особливими освітніми потребами у загальноосвітньому просторі / навч.-метод. посібн. / авт.: Н. Ярмола, Л. Коваль-Бардаш, Н. Компанець, Н. Квітка, А. Лапін. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 208 с.
2. Навчальний курикулум з інклюзивної освіти: Теорія та методика інклюзивного навчання. Модулі 1-3 / Уклад. Л. М. Сидорів, за ред. С. М. Сидоріва. Івано-Франківськ : видавець Кушнір Г. М., 2020. 235 с.
3. Організація корекційно-розвиткової роботи в умовах інклюзивно-ресурсного центру: методичні рекомендації / авт. кол. : Т. В. Жук, Т. Д. Ілляшенко, Т. Д. Каменщук, А. Г. Обухівська, Г. В. Якимчук; за ред. А. Г. Обухівської, Т. Д. Ілляшенко. Київ : Ніка-Центр, 2021. 94 с.
4. Тренінгові техніки в системі інклюзивного навчання: метод. рек. з навч. дисц. / Укладачі : К. Гавриловська, А. Весельська, Ю. Дем'янчук, І. Долінчук. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2022. 49 с.
5. Чайка М. С., Усатенко Г. В., Кривоногова О. В. Теорія та практика використання альтернативної комунікації для осіб з особливими освітніми потребами : навч.-метод. посібн. Київ: ФОП Усатенко Г. В., 2021. 80 с.
Допоміжна:
6. Докучина Т. О. Горизонтальна мобільність у професійній діяльності фахівців спеціальної освіти. Актуальні питання корекційної освіти (педагогічні науки). 2022. No 19. URL :

https://aqce.com.ua/vipusk-n19/dokuchina-to-gorizontalna-mobilnist-u-profesijnij-dijalnosti-fahivciv-specialnoi-osviti.html
7. Порадник батькам: практичні рекомендації під час дистанційного навчання дітей з інтелектуальними порушеннями. Навч.-метод. посібник / О. Чеботарьова, Г. Блеч, І. Бобренко, І. Гладченко, О. Мякушко, І. Сухіна, С. Трикоз. За заг. ред. О. Чеборатьової. Київ : ІСПП імені Миколи Ярмаченка НАПН України, 2020. 154 с.
8. Порошенко М. А. Інклюзивна освіта: навч. посібн. Київ: ТОВ «Агенство «Україна», 2019. 300 с.
9. Прохоренко Л. І. Науково-психологічний супровід в освіті дітей з особливими освітніми потребами. Наукова доповідь на загальних зборах НАПН України 17 грудня 2019 р. Вісник НАПН України. 2019. 1(1). С. 1-5.

Інформаційні ресурси в інтернеті:

10. Конвенція про права осіб з інвалідністю. Редакція від 19.06.2023 р. URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text
11. Методичні рекомендації «Безпечне освітнє середовище: Надання індивідуальної підтримки учням з особливими освітніми потребами під час підготовки до реагування на надзвичайні ситуації» (No 1/11479-23 від 03.08.2023)». URL : https://mon.gov.ua/storage/app/media/inkluzyvne-navchannya/2023/08/04/Lyst.MON-1.11479-23.vid.03.08.2023-1.pdf
12. Методичні рекомендації (МОН. Інклюзивне навчання). URL : https://mon.gov.ua/ua/osvita/inklyuzivne-navchannya/dlya-fahivciv/metodiki-inkluzia
13. Міжнародна класифікація функціонування, обмеження життєдіяльності та здоров'я: важливий крок на шляху до безбар'єрної освіти (МОН, опубліковано 14 квітня 2022 року). URL : https://mon.gov.ua/ua/news/mizhnarodna-klasifikaciya-funkcionuvannya-obmezhennya-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-vazhlivij-krok-na-shlyahu-do-bezbaryernoyi-osviti
14. Про затвердження плану заходів щодо зміни оцінки потреб та механізму їх забезпечення для осіб з обмеженням повсякденного функціонування та реформування проведення медико-соціальної експертизи в Україні (Розпорядження Кабінету Міністрів України від 26 травня 2023 р. No 483-р). URL : https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/483-2023-p#Text
15. Про затвердження Примірного положення про команду психолого-педагогічного супроводу дитини з особливими освітніми потребами в закладі загальної середньої та дошкільної освіти / Наказ МОН No 609 від 08.06.2018 року. URL : https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-primirnogo-polozhennya-pro-komandu-psihologo-pedagogichnogo-suprovodu-ditini-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-v-zakladi-zagalnoyi-serednoyi-ta-doshkilnoyi-osviti
16. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2022/2023 навчальному році (Лист МОН No 1/10258-22 від 06 вересня 2022 р.). URL : https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-20222023-navchalnomu-roci
17. Про організацію освітнього процесу дітей з особливими освітніми потребами у 2023/2024 навчальному році (Лист МОН No 1/13094-23 від 31 серпня 2023 р.). URL : https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-organizaciyu-osvitnogo-procesu-ditej-z-osoblivimi-osvitnimi-potrebami-u-20232024-navchalnomu-roci
18. Реєстр тестових методик України. URL : https://vpa.org.ua/test-committee/reestr-testovih-metodik-ukrayni/
19. Як оцінювати дітей з особливими потребами (Нова українська школа). 2021. URL : https://nus.org.ua/articles/yak-otsinyuvaty-ditej-z-osoblyvymy-osvitnimy-potrebamy/

Міжнародні видання:

20. Iryna V. Ievtushenko, Yevheniia M. Kaliuzhna, Olena O. Nezhynska The study of the self-development model in the context of structural security of the individual integrity (Дослідження моделі саморозвитку в контексті структурної забезпеченості цілісності особистості). Journal of Intellectual Disability - Diagnosis and Treatment, Vol. 8, No. 3, 2020, pp. 288-297. URL : https://www.lifescienceglobal.com/journals/journal-of-intellectual-disability-diagnosis-and-treatment/volume-8-number-3/82-abstract/jiddt/4020-abstract-the-study-of-the-self-development-model-in-the-context-of-structural-security-of-the-individual-integrity